
Anbudet

Eskilstuna - Strängnäs

Släktforskarförening

Medlemstidning för Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening

Nr 2 – 2018

Mariefred sett från "Öster". Det vita huset med rött tak till hö i bild om kyrkan är Klostergården, gård 1 o 2, Storgatan 1. Del av oljemålning av Robert Nilsson, ca. 1875. Bildkälla: Mariefreds hembygdsförening. Läs vidare på s. 19

Innehåll

Ordförandespalten.....	2
En släktings levnadsöde.....	3
En sjömans korta liv.....	5
Stadgar för ESSF.....	7
Husmodern i staden och på landet.....	8
"Allt för Sverige".....	9
Bröderna Johansson från Klässbol och tråd, väv och tyg.....	10
Indelta Södermanlands Regementes historia.....	12
GDPR.....	13
Nya medlemmar.....	14
ESSFs kurser våren 2018.....	14
Rapport från årsmötet 2018.....	15
En verksamhetsanalys av ESSF 2018.....	16
Något om ESSFs medlemmar.....	17
Upplandstripp.....	18
En bild säger mer än 1 000 ord.....	18
Ett test av Mariefreds hembygdsförening.....	19
Soldater i vårt bibliotek.....	20
Tack.....	20

Ordförandespalten

Våren har kommit och sommaren närmar sig vilket för många innebär att släktforskningen går ner på lågvarv.

På årsmötet togs beslut om en del smärre ändringar i föreningens stadgar. Stadgarna finns med i detta nummer av Anbudet på s. 7 och har dessutom skickats till de som uppgett e-postadress. Stadgarna kan också läsas på föreningens hemsida. På årsmötet bestämdes dessutom att Anbudet på försök skall tryckas i svartvitt utom omslaget som fortfarande skall vara i färg. Nytt beslut om hur tidningen skall se ut i fortsättningen tas på höstmötet.

Styrelsen har gjort en verksamhetsanalys som redovisades på årsmötet och som beskrivs i en separat artikel i denna tidning. Det kom väl inte fram några överraskningar för styrelsen men väl en bekräftelse på det vi trodde oss veta nämligen att både Eskilstunalokalen och Anbudet är viktiga.

Vi kommer under hösten att göra försök med "släktforskarcafé" i Eskilstunalokalen där vi diskuterar ett tema varje gång, t.ex. "soldatforskning". Det blir alltså ingen föreläsare utan alla bidrar med sina egna erfarenheter eller kommer bara dit för att lära sig av andra.

Behovet av medlemskort har diskuterats en del. Styrelsen har fattat beslut om att vi inte har något behov av medlemskort. Enda tillfället som vi kunde komma på är vid betalning av inträde på Contrast och Multeum vid föredrag. Vid dessa tillfällen kommer vi att ha en aktuell medlemslista till hands.

Glädjande är att besöksfrekvensen på öppet hus i Eskilstunalokalen har ökat vilket medfört att vi kommer att utöka öppettiderna under hösten. Se info på vår hemsida.

I maj månad ersätts PUL (Personupplysningslagen) av GDPR (General Data Protection Regulation), en dataskyddsförordning från EU som i praktiken innebär en skärpning av PUL (se separat artikel i denna tidning)

OBS! Lämna din e-postadress till kassören så får du löpande information om vad som händer i föreningen.

Kjell Ivarsson
Ordförande

Eskilstuna - Strängnäs

Eskilstuna - Strängnäs
Släktforskarförening

Föreningslokal Eskilstuna

Dambergsgatan 1, 633 41 Eskilstuna
essf@telia.com

Föreningslokal i Strängnäs

c/o Studieförbundet
Källgatan 3 A
645 31 Strängnäs

Medlemskap

Medlemsavgift	200.-/år
Familjemedlem	100.-/år
Ungdom upp till 23 år	25.-/år

Bankgiro

805-3431

Styrelse

Ordförande Kjell Ivarsson 016-12 35 91
Vice ordf. Ove Jansson 070-304 38 12
Sekreterare HåkanOlle Larsson

070-665 29 39

Kassör Christer Ståhl 0159-315 64

Ledamot Eskil Ward 0152-183 45

Ledamot Hans Liljenstolpe 0152-201 78

Ledamot Göran Olofsson 070-336 36 89

Ledamot Gun Sundberg 070-144 25 33

Kommittéansvariga

Se hemsidan www.essf.se

Revisorer

Britt-Marie Andersson 016-940 03

Marie Cypriansen 016-14 59 18

Valberedning

Sammanställande

Mats Adolfsson 070-356 08 03

Webbmaster

vakant

Se mer information på vår hemsida
www.essf.se

Anbudet

Ansv. utgivare Kjell Ivarsson

Redaktion

Sven Kullman (ansvarig) 016-12 62 87

sven.kullman@telia.com

Åke Ellin 0152-432 60

Kerstin Mathisen 070-292 41 44

Lena Sundin Andersson 073-615 53 57

Gunilla Thörne 0152-186 63

Ann-Sofie Johansson 070-493 31 38

Teknisk redaktör

HåkanOlle Larsson 016-35 00 35

reproconsult@telia.com

Önskar du kontakta någon av
skribenterna i detta nummer,
hör av dig till redaktionen.

Eftertryck eller citat

För gärna göras ur Anbudet under
förutsättning att källan och författaren anges.

som handsekreterare till Greve Carl Mörner och samtidigt informator till sonen greve Adolph. Greve Mörner hade fram till 1704 varit chef för Östgöta kavalleriregemente för att därefter utses till generalmönsterherre. Han ansvarade för att skaffa fram ersättningsmanskaper till alla vakanser som uppstått i Karl XII's armé. Han uppmanar Lars att välja kyrkan som sitt kall.

Detta innebar att studierna avslutades och en ny period kom att inledas i Lars liv. Han prästvigdes i Strengnes domkyrka 1707 och var då 25 år. Nu inleddes en kortare tid som "huspräst" i det grevliga huset Mörner. Våren 1708 blev han antagen som fältpräst i armén. Han utskeppades i juni från hamnen Schenäs i södra Bräviken (Östergötland) till Riga, dåvarande huvudstad i Svenska Livland.

Det Stora Nordiska kriget hade brutit ut år 1700 sedan Ryssland-Polen-Danmark hade bildat en hemlig allians och anfällt stormakten Sverige på flera fronter. Karl XII inledde sitt fälttåg mot angriparna, med att möta hotet från Danmark. Svenskarna segrade och fortsatte sitt segertåg mot Östersjöprovinserna, Polen och nuvarande Tyskland för att 1707 vända sig mot tsar Peters Ryssland.

Det är vid den här tiden Lars Lindblom blivit antagen som fältpräst i den svenska armén. Han kommer tillsammans med rekryter från Östergötland till Riga i juni 1708. Här blir han kvar till hösten då den styrka där han ingår påbörjar en marsch mot huvudarmén för att där ersätta vakanser i regementena. Dom drabbades i mitten av december av att århundradets värsta vinter slog till över hela Europa. Det blev en fasansfull förflyttning med inte bara vintern emot sig, även soldaternas ovana och ständiga överfall av mindre ryska styrkor skapade stora problem. Efter svåra umbäranden och där Lars nu som ung präst sedan avresan från Sverige dygnet runt fått utöva sitt kall, vänder nu styrkan åter till Riga. Staden belägrades från oktober 1709 av ryska styrkor. Inne i staden fanns både de boende kvar och flyktingar från landsbygden runtomkring. Försvaret kom att ledas från Riga slott av Sveriges Generalguvernör Niels Stromberg och 12 kraftigt försvagade regementen, ca 10500 man. Det beräknades att underhållet för civila och soldater skall räcka fyra månader.

Lars hade ännu inte fått något skrivet "kontrakt" på sin tjänst som fältpräst, det rättas nu till. Han förordnas som "siälasörjare wid det härvarande Manskap af Hr. General Majorens Högwälborne Baron Cruses Cavallerie Regimente", dokumentet bevaras på Krigsarkivet. Många regementen under den här tiden blev benämnda efter sin chef framförallt om han varit framgångsrik. Regimentets rätta namn i Generalmönsterrullorna var Upplands tremänningsregemente till häst. Det var uppsatt av rusthållare vid Livregementet till häst och Östgöta kavalleriregemente. Lars skulle aldrig komma att nå fram till "sitt" regemente.

Belägringen blev våldsam med granatnedslag och attacker dygnet runt som innebar döda, sårade och materiell förstörelse men också ständiga bränder. Dessutom spreds pesten inne i staden. Det var uppenbart att en ung och tämligen oerfaren präst i denna situation hade en närmast outhärdlig press att försöka lindra människors lidande.

Efter att staden hållit ut i åtta månader gick det inte att fortsätta längre. Svenskarna skickade förhandlare till den ryska sidan för att försöka mildra kapitulationsvillkoren. Rysarna var välvilligt inställda och gick med på 65 av svenskarnas krav. Samtliga dessa bröts omedelbart då svenskarna kapitulerat. Soldater och officerare erbjöds, som brukligt var vid den här tiden, tjänst i tsarens armé. Dom som inte antog erbjudandet fördes som fångar till olika ställen i det enorma ryska riket. Dit hörde prästen Lars Lindblom. Det har inte gått att utröna vart han fördes, kanske till Sibirien som så många andra svenskar. Han lyckades efter en tid fly tillsammans med postinspektören Aschan och kom efter ett drygt år, i augusti 1711, "med bössan på axeln och bibeln under armen" till Danzig. De båda vännerna tog sig till Karlskrona och därefter till Stockholm där dom anmälde sig hos Kungliga Senaten.

Lars stannade kvar i Stockholm under en tid. Han liksom andra som kommit åter från kriget fick lösa sin försörjning efter bästa förmåga. Den inestående lönen och traktementet som hans tjänst givit honom rätt till skulle komma att regleras först tjugo år senare. Här träffade han sin blivande hustru Helena Wegner, kyrkoherdedotter från Lena socken i Uppland. Dom gifte sig 1712. Samtidigt blev Lars, av generalskan von Schaar vid Ribbingshof, erbjuden tjänsten som

Bild 2

kyrkoherde i Norra Wij och Tirserum i södra Östergötland. Släkten von Schaar hade patronatsrätt vilket innebar att det fanns vissa förpliktelser till församlingen och i gengäld kunde släkten påverka tillsättning av präst och andra befattningar.

Prästparet Lars och Helena Lindblom flyttade in i Norra Wij prästgård och där föddes de nio barnen i rask takt. Tre av barnen dog i späda ålder.

Fadern visste, av egen erfarenhet, vad god utbildning för barnen (pojkar!) skulle betyda senare i livet. Pojkarna blev inskrivna vid Linköpings klosteskola, som var både trivial- och gymnasieskola, och därefter vid Upsala Academie. Dom kom sedan att göra olika val i sina liv som kan utläsas av deras titlar nedan.

Axel Johan f. 1713, teol. dokt, kontraktsprost

Carl Gustaf f. 1714, d. 1714

Christer f. 1715, kontraktsprost

Lars f. 1717, lantmätare

Carl Gustaf f. 1718, d. 1719

Olof f. 1720, teol. dokt, kontraktsprost

Nils f. 1721, d. 1722

Anna Catharina f. 1723, prostinna

Nicolaus, kallade sig **Nils** f. 1725, fil. dokt, kapten, professor

Lars med familj framlevde sitt liv i Norra Wij prästgård utan att det är antecknat några händelser av särskild vikt.

Från 50 årsåldern hade Lars fått gikt och skakningar i kroppen. Våren 1738, i en ålder av 56 år, drabbades han av ett slaganfall. Det berövade honom talet, han blev allt sämre och i november samma år somnade "karolinerprästen" in i prästgården. Lars Lindblom begravdes i Norra Wij gamla kyrka (som ersattes av nuvarande kyrka på samma plats 1774).

Lars var min farfars farfars farfars farfar (bild 2).

Äldste sonen Axel som prästvigdes hösten 1738 kom att vikariera under ankans (moderns) nådeår och därefter till ny präst hade tillträtt.

I Norra Vi nuvarande kyrka finns en trätavla som förtecknar församlingens präster. Lars är införd mellan 1713-1732, förnamnet är skrivet på latin.

Hans Liljenstolpe

En sjömans korta liv

"Antagligen drunkning vid fartygets förolyckande, torpedering eller minering. (Under första världskriget 1914-1918) Britiska ångaren "Coonagh" till sjöss vid westkusten av Frankrike. Dödsannonseringssedel från Svenska Generalkonsulatet i London den 23/1 1918. Skrivelse från mantalsnämnden i Stockholm den 9/4 1935."

Taget ur dödboken: *Gustav Vasa FI:3 (1914-1918) Bild 1280 / sid 124*¹

Jag skulle bara ta reda på när och var Johan Ture Engström dog, men när jag hittade denna text så kunde jag inte låta bli att ta reda på mer om honom. Han är min farmors kusin.

Johan Ture Engström föddes i Stockholm 1898. Bodde med sina föräldrar och 5 syskon, 3 systrar och 2 bröder. En bror dog i blodförgiftning innan Johan Ture föddes. Flera av syskonen flyttade tidigt hemifrån, de blev bl a arbetare, typograf och en dotter senare modist. Men det var inte lätt att leva i Stockholm runt sekelskiftet, så lite klammeri med rättvisan

blev det för Johan Tures syster Signe Kristina. (Fast det är en annan historia.)

1914 skrivs Johan Ture in i Stockholms Sjömanshus. Han åker till Hudiksvall och mönstrar där på Ångaren Hudiksvall och mönstrar av den i Oxelösund några månader senare.² Han återvänder till Stockholm och arbetar där som stensättare i ca 1 år innan han skrivs in i Stockholms Sjömanshus igen. Nu bär det iväg till Göteborg...

Där tog tyvärr mitt sökande slut för sjömansregistret börjar inte förrän 1939.³

Nu ville jag ju veta mer om fartyget Johan Ture mönstrade på i England och om dess resa. Jag fick lite hjälp av en annan forskare i föreningen och hennes son i England. Jag fick information om en vraksida⁴ på internet och gick in och registrerade mig. Där hittade jag information om fartyget Coonagh, vart det byggdes, vikt, längd, etc.

Jag skrev en förfrågan i sidans forum och undrade om och hur jag kunde få tag i besättningslistan för fartyget. Efter ett tag fick jag en besättningslista och där heter han T. Engston.

Den bärgade skeppsklockan med fartygets namn.

Där fick jag också veta en del händelser som hade att göra med fartyget och några besättningsmän.

Coonagh lämnar Middlesbrough i Nordöstra England den 10 mars 1917 med 10 män ombord och destination Rouen med en last av gjutjärn. Tre dagar senare rapporteras det från Tamise's mynning.

Det är alltså den 13 eller 14 som fartyget sänktes av en tysk ubåt; U.C. 16, utan några överlevande. Sex månader senare gjorde den brittiska flottan sig själv rättvisa. I själva verket skickade jagaren H.M.S Melampus i sin tur U.C. 16 definitivt till botten av havet.

U.C. 16 med kapten Egon von Werner. Denna kapten såg till att sänka 69 fartyg och skada 11, under sin tid. Han lyckades överleva och dog själv 1955.

1989 startade en räddningsoperation av fartyget efter att en fiskare, Jean Claude Gautier, 1980 upptäckte fartyget på ca 25-35 meters djup.

Den bärgade propellern.

Räddningsoperationen blev inte lätt att genomföra pga dålig sikt och hårda strömmar. Bl a bärgades fartygsklockan och en propeller, den sistnämnda väger över 4 ton. När dom äntligen fick loss propellern och förankrat denna så skulle dom ta upp den dagen därpå. Men det gjutna blocket var försvunnet, Förklaringen låg 32 m neråt, i sanden. Strömmarna hade helt enkelt tagit bort detta eftertraktade "odjur". Rengöringen av fartygsklockan var det som avgjorde tillkännagivandet av fartygets namn.

Fartygets skrov var relativt intakt ända till platsen för torpedträffen, 3/4 akterut om styrbord, som var orsaken till att det sjönk.⁵

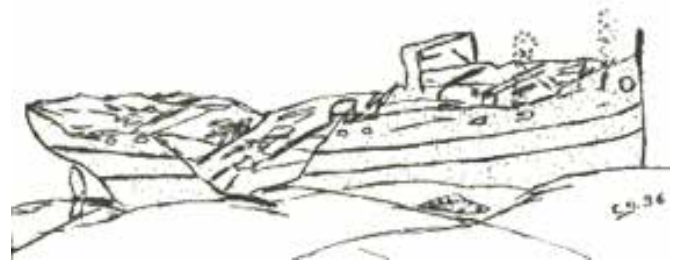
Men jag visste ju inte vad Johan Ture gjorde mellan åren 1915-1917 och jag ville veta mer.

Svenskar som mönstrar på utländska fartyg finns inte dokumenterade i svenska sjömanshus.

Efter lite fortsatt sökande och sen bläddrat i boken "Släktforska om Sjöfolk", av Eva Johansson fick jag lite nya idéer. Jag skickade ett mail till: National Maritime Museum. Tyvärr fick jag till svar att deras dokument från tiden under första världskriget hade blivit förstörda och fanns inte kvar. Det var även det svar jag fick efter att ha varit i kontakt med Svenska konsulatet i London.

Nu har jag lagt ut efterlysningar på Anbytarforum och sen på Klubb Maritims hemsida, som Eva Johansson är ansvarig för. Det skulle vara roligt att få knyta ihop säcken om Johan Ture Engströms korta men händelserika liv.

Tyvärr blev Johan Ture Engström bara 19 år.

Skiss av det torpederade fartyget.

- 1) Arkiv Digital
- 2) Skivan Sjöfolk
- 3) Landsarkivet i Göteborg
- 4) www.wreksite.eu
- 5) www.grieme.org

Stadgar för Eskilstuna - Strängnäs Släktforskarförening

Antagna vid föreningens årsmöte 2018-03-17

§ 1. Föreningens namn är Eskilstuna - Strängnäs Släktforskarförening.

§ 2. Föreningens ändamål skall vara att främja släktforsknings intresse. I sin verksamhet skall föreningen söka samarbete med bl.a. arkiv, bibliotek, studieförbund, hembygdsföreningar och andra släktforskarföreningar. Föreningens verksamhetsområde skall vara Eskilstuna och Strängnäs kommuner.

§ 3. Medlemskap erhålls av den, som anmäler sitt intresse och betalar fastställd årsavgift. För den som blir medlem under sista kvartalet inkluderar årsavgiften även nästkommande år. Nedsatt årsavgift betalas av familjemedlem och av medlem, som under kalenderåret fyller högst 23 år. Om medlem, trots påminnelse, inte betalat årsavgift stryks denne ur medlemsregistret.

§ 4. Styrelsen skall bestå av ordförande, kassör, sekreterare och därutöver minst 4 och högst 6 ledamöter. Ordförande väljs på 1 år, övriga ledamöter på 2 år. Kassör och sekreterare väljs växelvis på 2 år. Av övriga ledamöter väljs halva antalet växelvis på 2 år. Styrelsen är beslutsmässig då minst halva antalet ledamöter är närvarande.

§ 5. Styrelsen utser kontaktpersoner i föreningens kommittéer.

§ 6. Årsmötet hålls senast den 31 mars efter kallelse minst 2 veckor dessförinnan. Har förslag väckts om stadgeändring, nedläggning eller sammanslagning av föreningen med annan förening eller annan fråga av väsentlig betydelse för föreningen eller dess medlemmar skall detta anges i kallelsen. Vid årsmötet skall följande behandlas: a) Val av ordförande och sekreterare för mötet. b) Fastställande av röstlängd för mötet. c) Val av protokolljusterare och rösträknare. d) Fråga om mötet har utlysts på rätt sätt. e) Fastställande av dagordning. f) Styrelsens verksamhetsberättelse. g) Årsbokslut. h) Revisionsberättelse. i) Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen. j) Val av ordförande, kassör, sekreterare, och ledamöter till styrelsen, samt revisorer och valberedning. k) Handlingsplan och budget. l) Behandling av styrelsens förslag och inkomna motioner.

§ 7. Årsmötet väljer för en tid av 1 år, 2 revisorer, varav 1 är sammankallande, samt 2 revisorssuppleanter.

§ 8. Årsmötet väljer en valberedning på 2 personer, varav en är sammankallande, samt 2 suppleanter. De väljs växelvis på 2 år, så att 1 ordinarie och 1 suppleant väljs varje gång.

§ 9. Räkenskapsåret är kalenderår.

§ 10. Föreningens firma tecknas av ordföranden. Föreningens bankgiro och bankkonto tecknas av ordförande och kassören, var för sig.

§ 11. Ärende som medlem önskar få behandlat på årsmötet skall inlämnas till styrelsen senast den 31 januari.

§ 12. Extra årsmöte. Styrelsen kan kalla medlemmarna till extra årsmöte. Styrelsen är skyldig att kalla till extra årsmöte när en revisor eller minst en tiondel av föreningens röstberättigade medlemmar begär det. Sådan framställning ska avfattas skriftligen och innehålla skälen för begäran. När styrelsen mottagit en begäran om extra årsmöte ska den inom 14 dagar utlysa sådant möte att hållas inom två månader från erhållen begäran. Kallelse med förslag till föredragningslista för extra årsmöte ska senast sju dagar före mötet skickas till medlemmarna på sätt styrelsen bestämt. Vidare ska kallelse och förslag till föredragningslista publiceras på föreningens hemsida och anslås i klubblokal eller på annan lämplig plats. Vid extra årsmöte får endast den eller de frågor som angetts i förslaget till föredragningslista behandlas.

§ 13. Höstmöte hålls senast den 31 oktober efter kallelse minst två veckor dessförinnan. Vid detta möte fastställs årsavgifterna för nästkommande kalenderår.

§ 14. Ärende som medlem önskar få behandlat på höstmötet skall inlämnas till styrelsen senast den 31 augusti.

§ 15. Förslag till ändringar av dessa stadgar förbereds av styrelsen och fastställs vid årsmöte om minst 2/3 av de närvarande röstar för förslaget.

§ 16. Vid frågan om Eskilstuna - Strängnäs Släktforskarföreningens upplösning skall beslut härom fattas, samt vad som skall hända med föreningen tillgångar, på två på varandra följande möten varav det ena skall vara ordinarie årsmöte. För beslut om upplösning fordras att minst 3/4 av de närvarande röstar för förslaget.

Husmodern i staden och på landet

För några år sedan hjälpte min mamma en god vän att städa upp efter ett dödsbo. Hon hittade då en gammal bok "HUSMODERN I STADEN och på LANDET" av Matilda Langlet, tryckt hos Albert Bonniers förlag år 1884. Mamma fick boken och jag har ärvt den av henne.

Boken är på 1013 sidor och beskriver husmoderns alla förpliktelser. Såsom "pligter mot man och barn och tjänstefolk", "Pligter mot sig sjelf m.m. m.m.

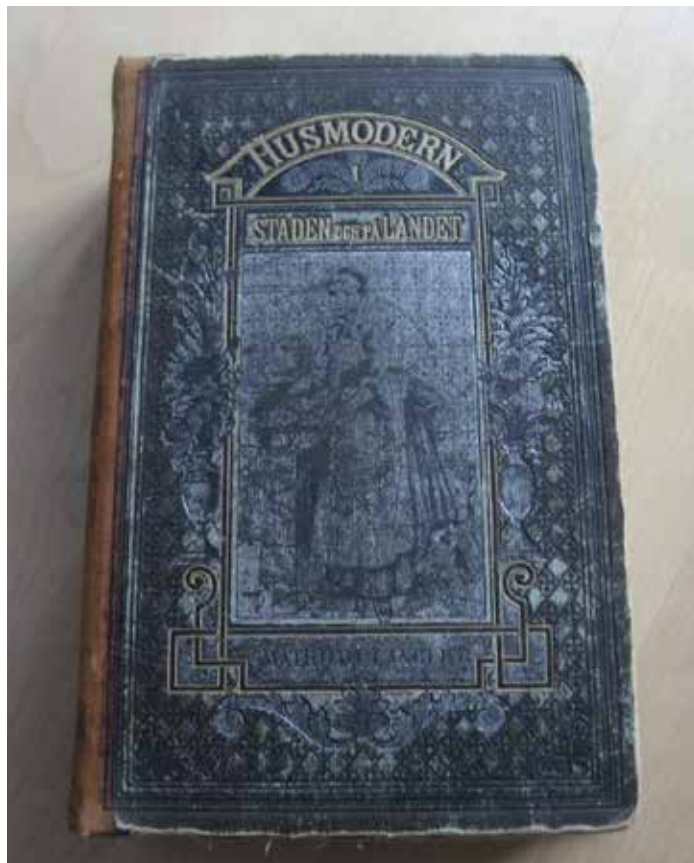
Matlagningen var en viktig del i husmoderns dagliga sysslor, så boken innefattar även en gedigen kokbok på ca 360 sidor.

Matordningen var väldigt viktigt att kunna!

"Till matlagningen torde man ock få räkna, såsom en gren af denna stora konst, den mindre att kunna sammansätta passande matsedlar. Denna konst är äfven i hvardagslag och der man till middagen blott lagar två rätter mat, af icke så liten vigt. Det är ganska många rätter som alls icke smaka oss, då de serveras före eller efter vissa andra, men som deremot i en annan kombination förefalla ypperliga. Jag har t.ex en och annan gång ätit en middag, der maten var oklanderlig, men sammansättningen av rätterna gjorde den nästan omöjlig att förtära. Salt kabiljo med potatis till förrätt; ärter, kokta med salt fläsktill efterrätt; dryck: kallt vatten; bröd: sur limpa. Det är möjligt att detta icke förefaller andra så rysligt – jag glömmer emellertid icke denna måltid, och ännu mindre en afton, då jag först fick graflax och omedelbart derofvanpå hallon och mjölk"

Det åligger också Husmodern att hålla ordning på tjänstefolket (pigorna)

"En annan klagan är över tjänstefolkets osedlighet, och här föreligger pligt, som är mycket svår att fylla. Läs och bommar hjälpa föga då tjänsteflickor af vana eller böjelse, vilja gå ute om aftnarne och vilja skaffa kurtisörer. Allvar-

liga föreställningar hjälpa ej heller alltid; icke ens om man intresserar sig för deras kärleksförhållanden och tillåter en "avouerad fästman" söndagliga besök i all öppenhet och ordentlighet. Emellertid har man gjort sin pligt om man försökt att med både allvar och godhet förekomma det onda, och härvidlag kan man ej göra mera."

Hälsovård var viktigt och renlighet beskrivs som det viktigaste tillsammans med maten för en god hälsa. Hemmet skulle också givetvis ha ett husapotek som borde innehålla följande: Ricinolja, laxersalt och sennate, Thielemanns droppar (mot diarré) Hoffmans droppar, isopsté eller Heidemanns bröstté, fläder- och kamo-

millblommor, häftplåster, basilikasalfva, rigabalsam, fikonplåster, slagvatten och en lapispenna, lapislösning eller annat gurgelvatten. Roséns bröstdroppar bör man också ha hemma men sådana fås bara på recept!!

Inläggning, torkning och förvaring, brödbakning, brygd, ljusstöpning, tvätt, såpkokning, rengöring trädgårdsskötsel, ladugårdsskötsel, vård och inrättning av bostaden, handarbete, linberedning, uppfostran, nöjen och förströelser var övriga sysslor som husmodern skulle känna till och som beskrivs i boken!

Nog hade husmodern i staden och på landet fullt upp om hon skulle fixa allt till fullo!

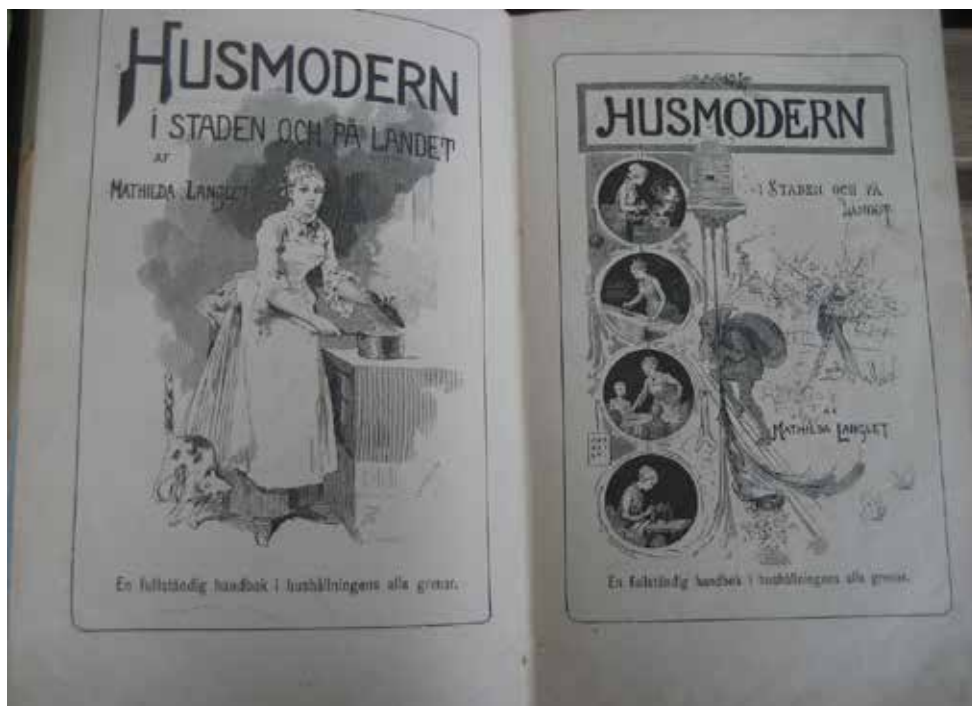
Slutligen vill jag delge er receptet på "Salt kabiljo", men servera den inte före "Årtor med salt fläsk"!!

Salt kabiljo

"Denna bör läggas i vatten aftonen före den dag då den skall begagnas, ty den är vanligen mycket salt. Då man köper

sådan bör man alltid se till att man får den som är tjock och vit; den tunna och gulaktiga är vanligen ej af årets inläggning. Då fisken är urvattnad upptages den och får ligga att afrinna, skäres derefter i passande stycken och kokas i vatten. Serveras antingen med potatis och smörsås, hvartill tages litet af fiskspadet, och hvari lägges hackade hårdkokta ägg, eller ock med stufvade morötter. Kabiljo kan ock användas till fiskpudding. På samma sätt med samma slags sås, anrättas salt torsk.”

Lena Sundin Andersson

”Allt för Sverige”

I februari var släktforskaren och skribenten Fredrik Mejster på besök i Eskilstuna. Det var en uppskattad föreläsning om SVT:s ”Allt för Sverige”, där Svenskamerikaner söker sina rötter i vårt avlånga land. På ett underhållande sätt fick vi veta om det Emmy vinnande programmets upplägg.

De som söker till programmet, ska inte varit i Sverige tidigare, ha svenskt ursprung och vara släktintresserade. Från början är det flera hundra som söker och av dem blir det 50-60 personer kvar som intervjuas, till slut blir det 5 män och 5 kvinnor kvar. Av det vi sett i TV så är det, olika personligheter som SVT vill ha, vi får inte glömma att det måste bli bra TV underhållning.

Det är ca. 40 personer som arbetar med programmet, allt från kameramän till chaufförer. SVT betalar allt för deltagarna. Det förbereds 10 st. släkträffar, eftersom man inte vet vem som vinner. Platser ska filmas och kontakt med markägare tas om tillstånd till det.

Fredriks jobb är att hitta släktleden i Sverige och Amerika. Det kan vara nog så svårt när det ibland är knapphändiga uppgifter som kommer fram. I Amerika sker ju både namn-

Föredragshållaren Fredrik Mejster. Foto: Sven Kullman

byten och platser i Sverige kan stavas annorlunda. I Sverige ska sedan den nuvarande släkten hittas.

En mycket trevlig kväll och en målande underhållning av Fredrik Mejster
Tack!

Kerstin Mathisen

Bröderna Johansson från Klässbol och tråd, väv och tyg

Bröderna, Hjalmar 1884-1928 och Halvar 1886-1958, växte upp i Klässbol i Stavnäs socken med sina föräldrar, hemmansägare Johan Jansson från Näs i Värmskog och Johanna Andersdotter från Klässbol, samt syskonen Emma Nathalia 1879-1955, Alma 1881-1958, Karl Daniel 1888-1938 och Hildur Linnéa 1891-1969. Familjens förstfödda barn, en flicka och en pojke, dog endast ett par år gamla.

Klässbol ligger ett par mil söder om Arvika vid Glafsforden i västra Värmland. Vid slutet av 1800-talet var jord- och skogbruk de vanligaste sysselsättningarna men längs Klässbolsälven var småindustrier som smedjor, tjärbränneri, färgeri, snickeri och garveri etablerade sedan länge.

År 1891 dog pappa Johan vid ett besök vid Lundsbrunns kurort och mamma Augusta lämnades ensam med sex minderåriga barn. Hjalmar började år 1893 som springpojke vid Klässbols Yllefabrik som nioåring. Han fick ju hjälpa till med familjens försörjning. Troligtvis gällde samma sak för lillebror Halvar när han blev så gammal.

Hjalmar fick senare anställning vid Stafnäs Ullspinneri & Väveri AB. Yllefabriken låg en bit ifrån Klässbolsälvens utlopp, halvvägs mellan gårderna kring Sörtjärnet och utskeppningshamnen vid fjorden. Det var här intresset för tråd och vävning väcktes. Det är oklart, men troligt att även Halvar hade anställning här. Några år senare 1905 och 1906 arbetade båda bröderna vid Arvika Ullspinneri och Väveri AB. Hjalmar som vävlagare och Halvar som spinnare.

År 1908 gifte sig Hjalmar med Augusta Johansson från Gansbyn vid sjön Värmeln i Värmskog. Ett par år efter giftermålet lämnade Hjalmar och Augusta hembygden med sin lilla dotter Viola, född 1909. Hjalmar hade fått anställning som vävlagare vid Tidstrands väveri i Sägmyra i Dalarna. Under tiden i Sägmyra utökades familjen med barnen Vitalis, född 1910, och Vivi, född 1913.

I början av 1911 flyttade också Halvar till Sägmyra. Även han hade fått anställning vid Tidstrands väveri, som spinnare. Under sin vistelse i Sägmyra träffade han en flicka som arbetade på väveriet, Klocker Augusta Persson. Hon kom från byn Djuptjärnbo utanför Helgbo i Ål socken. De fattade

Mönster, designat av Hjalmar Johansson, som fortfarande vävs.

tycke för varandra och gifte sig i januari 1913. Året innan giftermålet flyttade Halvar till Tidán, ett stycke söder om Mariestad, i Västergötland. Han hade fått anställning vid Westergötlands Yllefabrik AB som spinnmästare. Augusta kom till Tidán efter giftermålet och i maj 1913 föddes sonen Stig, som dog 1 år gammal. Sonen Per föddes 1915 och dottern Maj 1919. Halvar stannade vid Yllefabriken som spinnmästare fram till sin pensionering. Han dog i maj 1958 och Augusta bodde kvar i deras lilla hus fram till sin död 1978.

Åter till Hjalmar. Nästa flytt, i maj 1913, går från Sägmyra till Västergötland, till Borås och till en skola för vävare. Kanske lockade Halvar, redan bosatt i Tidán, honom att börja utbildningen vid vävskolan. Det var en aftonskola så dagtid kunde han skaffa sig erfarenhet och inkomst vid Borås Jacquardväveri.

År 1915 fick Hjalmar anställning vid Westergötlands Yllefabrik som vävmästare och familjen flyttar till Tidán. Så då finns båda bröderna med familjer i byn Tidán. Under åren i Tidán utökas familjen med fyra barn, Varia, Villanny, Viktoria och Vicke .

På grund av generationsskifte behövde Stafnäs Ullspinneri & Väveri AB i Klässbol hjälp och år 1918, då Hjalmar Johansson var 34 år gammal, fick han en förfrågan om att återvända till Klässbol. Då flyttade Hjalmar med sin hustru Augusta och sina åtta barn tillbaka till sin hembygd. Han började som verkmästare på ullspinneriet. Fabriken kunde inte räddas och konkursen var ett faktum inom bara några år. Det var ju kännbart för familjen som hade fått ännu en dotter 1920, Wilhelmina.

Hemma i köket i Nystuga hade Hjalmar på kvällarna börjat väva linnelakan och handdukar på en handvävstol av lingarn som kunderna lämnade. Han vävde även ett enklare dukmönster. Till en början åt vänner och bekanta.

Hjalmars företagsamhet var lyckosam och med tiden blev kunderna fler och fler. 1921 köpte han en mekanisk vävstol av gjutjärn från Arvika Ullspinneri och Väveri. Den placerades i vardagsrummet och för att få plats med den revs en vägg

i Nystuga. Snart kompletterades den nya vävstolen med en jacquard och eftersom det var för lågt i tak sågades ett hål i taket upp till sovrummet.

Med den nya vävstolen kunde Hjalmar väva mer komplicerade mönster, som Stafnäsrutan, vilket han är upphov till. Dessa gamla mönster vävs ännu idag. Efter ett par år började stugan att kännas för trång och 1924 köpte han ett soldatorp, Bostället, som låg ett stycke från Nystuga och flyttade maskinerna dit.

År 1928 dog Hjalmar plötsligt, 44 år gammal, och Augusta lämnades ensam med åtta barn, mellan 7 och 19 år. Tack vare en livförsäkring och hjälp från bröderna Halvar och Daniel Nylund i Chicago kunde familjen fortsätta verksamheten som Hjalmar hade byggt upp. Äldste sonen Vitalis, 17 år gammal, tog över ansvaret för vävningen, Viola tog hand om räkenskaperna och Augusta stod för försäljningen. De övriga syskonen hjälpte till allteftersom de blev äldre.

1950-51 lät Vitalis bygga en ny fabriksbyggnad som till skillnad mot Bostället var stor och rymlig. Såsom traditionen har varit anslöt även Vitalis söner i 14-årsåldern, först som springpojkar men de lärde sig också att väva.

Man har fortsatt att väva de gamla mönstren från Hjalmar's tid men har också samarbete med olika designers och nya mönster.

1975 överlät Vitalis företaget på sina söner.

Efter en utställning i Gamla stan i Stockholm 1981 kom beställningar på dukar till restauranger, ambassader och landshövdingeresidens och 1991 dukades det med Klässbolslinne i Blå hallen vid Nobelbanketten och så än idag. Man har även utnämnts till Kungl. Hovleverantör.

Idag har fjärde generationen anslutit till företaget och har som tidigare generationer Johanssöner börjat med enklare sysslor och sommarjobbat i väveriet.

Halvar och Klockar Augusta är mina morföräldrar.

Källor:

Kyrkoarkiv

Att väva sin historia – Sven Smedberg

Klässbols katalog

Ann-Sofie Johansson

*Hela släkten med Hjalmar Johansson längst till vänster och Halvar Johansson fyra från höger.
Foto: Privat.*

Indelta Södermanlands Regementes historia

Hans Högman kom till Multeum i Strängnäs 19 april för att berätta denna historia för oss. Det kom ca 45 besökare. Hans är född i Sundsvall men bor numera i Sollentuna. 2017 blev han utnämnd till årets eldsjäl av Sveriges Släktforskarförbund, för hans otroliga arbete med sin hemsida. Släktforskning, militär historia och svensk historia. <http://www.hhogman.se/>

Det äldre indelningsverket

Gustav Vasa startade detta med att bygga en armé som bemannades med fotfolk genom utskrivning. Den var inte frivillig utan skedde med tvång och gällde alla män mellan 15 och 60. Under Gustaf II Adolfs tid moderniserades den svenska krigsmakten. Ca 1623 omorganiserades de större regementena till Landskapsregementen. 1627 sattes Södermanlands regemente upp.

Det yngre indelningsverket

På 1680-talet omorganiserade Karl XI det svenska försvaret.

Det blev då det yngre indelningsverket eller som det oftast kallas indelningsverket.

Knekthåll skulle finnas i hela landet och grunden var densamma som under det äldre indelningsverket.

Allmogen åtog sig upprätta och försörja ett regemente på 1200 man.

För det ständiga knekthållet delades socknen upp i rotar, där gårdarna skulle ställa upp med utrustning, torp och odlingsmark för knekten. Då fick de befrielse från utskrivningen.

Soldaten värvades av rotebönderna och skulle så göras inom 3 månader efter att soldaten före avskedats eller dött.

Soldaten skulle godkännas av kompanichefen vid rekryteringsmöten.

Denne var rekryt till nästa möte då han skulle godkännas igen och blev då soldat.

På mötet godkändes även soldatkontraktet som upprättats mellan rotebönderna och soldaten.

I kontraktet stod hur mycket rotebönderna skulle betala soldaten i t ex naturprodukter såsom utsäde, ved, kvarskjutsar osv.

Roten skulle även hålla soldaten med torp och odlingsmark.

Södermanlands regemente bestod av 8 kompanier, som var indelade i två bataljoner med 4 kompanier i varje.

Överstens bataljon bestod av 1. Livkompaniet eller överstens kompani, 2. Vingåkers kompani eller majorens kompani, 3. Nyköpings kompani, 4. Oppunda kompani.

Överstelöjtnantens bataljon bestod av 5. Strängnäs kompani eller överstelöjtnantens kompani, 6. Öster Rekarne kompani, 7. Väster Rekarne kompani och 8. Gripsholms kompani.

Alla kompanier hade sin samlingsplats om oftast var kopplat till ett officersboställe.

Strängnäs kompani hade t ex sin samlingsplats vid kaptensbostället på Rosöga.

Överstebostället hette Dagöholm och låg i Lerbo socken.

Officerarna fick tjänsteboställen och avkastningen från gården fick dom tillgodo se sig.

Regementets uniform var i slutet av 1600-talet gul med blå ärmuppslag.

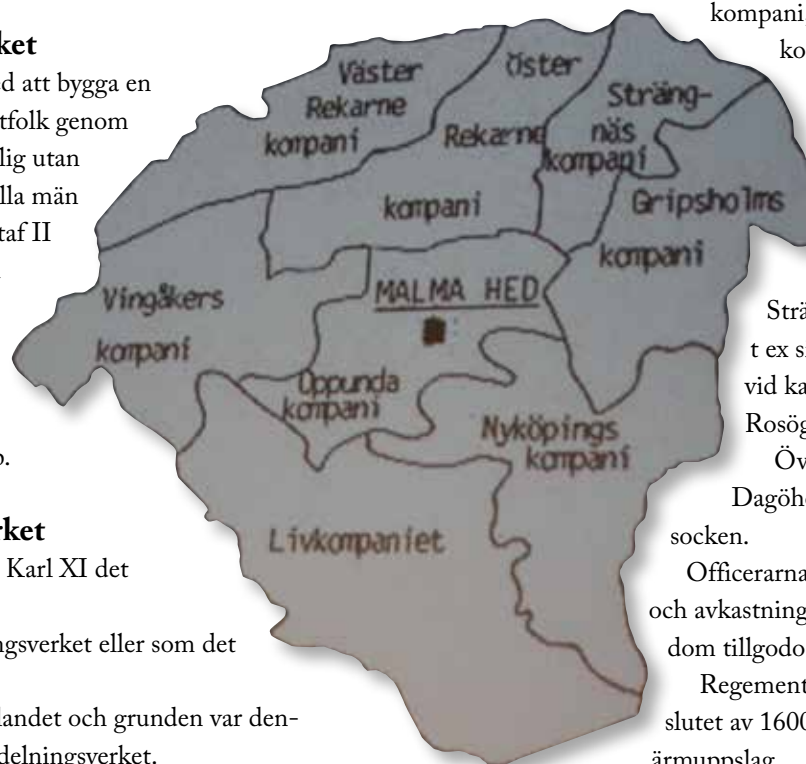
13 augusti 1719 befinner sig Södermanlands Regemente vid Södra Ståket för att hålla tillbaka ryssen som landstiger där med 6 000 man. Dom är det första regementet som anländer till platsen och spelar nu en avgörande roll när ryssarna tvingas tillbaka.

6 juni 1774 invigs Malma Hed som en permanent övningsplats för Södermanlands Regemente. Den västra delen användes för exercis och den östra blev lägerområde för manskapets tält.

Regementsbyggnad, Officersgård och underofficersmännen byggdes vid olika tillfällen under en 100 års period.

1879 byggdes flera förläggningsbaracker så soldaterna kunde få sova på träbritsar istället för halmmadrasser. Museet finns idag i en av barackerna.

Fotot ovan visar geografisk fördelning av de sörmländska kompaniernas "upptagningsområden"

I början fanns sjukvården i en lada. Men 1832 fanns en sjukstuga i nuvarande Lottagården och 1886 fick dom ett militärsjukhus med 2 våningar, som idag är Plevnagården.

Mathållning: Före 1850 fick soldaterna ordna med egen mat. Efter 1850 lagade varje kompani sin mat i kokgropar. Senare användes speciella kokhus.

Fram till 1876 fick soldaterna äta utomhus och sitta på marken, sen blev det långbord och bänkar. Ca 10 år senare kom det mathallar som var under tak, men saknade väggar.

En dag på heden ca år 1900.

- 05.00 Revelj
- 06.00 Frukost, kaffe eller te med bröd
- 07.00-09.00 Övningar, exercis och utbildning
- 09.00-10.00 Grötfrukost
- 10.00-12.00 Övningar
- 12.00-15.00 Middag med middagsrast
- 15.00-18.00 Övningar
- 18.30 Aftonmål
- Ca 21.00 Tapto

Generalmöstringsmöten hölls ca vart 3:e år.

Regementsmöten hölls en gång per år under ca 3 veckor under perioden maj-juni.

Kompanimöten hölls ca 8-10 gånger per år.

Den indelta soldaten kunde även användas som arbetskraft. Vanliga ställen var vid kanalbyggen och utförande av fångbevakningar.

Södermanlands Regemente ansvarade från 1825 för den yttre bevakningen av Långholmens korrektionsanstalt.

1901 avskaffades indelningsverket och det blev allmän värnplikt.

1907 togs ett beslut om att Södermanlands Regemente skulle flyttas till Strängnäs. Men Eskilstuna och Nyköping fanns också som förslag.

1921 lämnade regementet Malma Hed och flyttade till nya kaserner i Strängnäs.

Regementet tågade in i Strängnäs den 3 juli 1921 under pompa och ståt.

Södermans Regemente var ett infanteriregemente från början med beteckningen I10.

Pansarregemente:

- 1942 – Blev regementet ett pansarregemente med beteckningen P3
 - 1957 – 1963 Pansarinfanteriregemente med beteckningen I10.
 - 1963 – 2006 Pansarregemente med beteckningen P10
- Regementet avvecklades 2006 efter ett försvarsbeslut 2004.

För mer information gå gärna in på <http://www.hhogman.se/> där finns också information om andra referenser där man kan läsa mera om indelningsverket och Södermanlands Regemente.

Lillemor Spoong
Foto: Lena Sundin Andersson

GDPR

Den 25 maj 2018 börjar GDPR (General Data Protection Regulation), EU:s nya dataskyddsförordning gälla. Den ersätter personuppgiftslagen (PUL). GDPR gäller endast för levande personer. Avlidna personer omfattas inte av förordningen. Förordningen riktar sig i första hand mot juridiska personer inkl. föreningar (även ideella föreningar). Vad har då detta med släktforskning att göra? Förordningen gäller inte för privatpersoners släktforskning men om man lägger ut information om nu levande personer öppet på internet så gäller förordningen. I dessa fall skall personen i princip ge sitt tillstånd till publicering. Hur detta kommer att fungera i praktiken är lite oklart. Vad händer t.ex. med de uppgifter som redan nu ligger på Ancestry, MyHeritage m.fl. liknande databaser. Att lagra information i egen dator och kanske dela med sig info till andra släktforskare omfattas inte av förordningen. Ett gott råd är alltså att vara försiktig med att lägga ut information om nu levande personer på internet.

Du kan läsa mer på Datainspektionens hemsida.

<https://www.datainspektionen.se/dataskyddsreformen/>

eller Släktforskarförbundet hemsida <https://www.genealogi.se/>

och klicka sedan på Nyhetsarkiv och 2017-12-20

Kjell Ivarsson

Nya medlemmar

Nedanstående nya medlemmar hälsas hjärtligt välkomna till Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening och vår ambition är att ni skall ha stor glädje av ert medlemskap.

Styrelsen

Susanne Fladén	Torshälla	Stig Majnéus	Karlskrona
Lena Holmer	Stallarholmen	Anders Hägg	Åkers styckebruk
Stig Berlin	Eskilstuna	Sussane Holmberg	Åkers styckebruk
Irene Berlin	Eskilstuna	Kerstin Lindqvist	Strängnäs
Roland Gustavsson	Eskilstuna	Gill Andersson	Strängnäs
Inger Johansson	Eskilstuna	Ulf Ståhl	Skogstorp
Lars Gran	Hällsta	Roger Rytterström	Mariefred
Inga Norberg	Eskilstuna	Ulla Qvarnström Ryberg	Strängnäs
Leif Wadman	Kolbäck		

ESSFs kurser våren 2018

Strängnäs

I Strängnäs har tre kurser i släktforskning genomförts i Studiefremjandet regi i samarbete med ESSF. Två grundkurser som Christer Ståhl och Gunilla Hård har varit ledare i. Samt en Disgenkurs, Disgen 2016

Grundkursen bestod av sex tillfällen då deltagarna fått lära sig att söka, hitta och läsa i kyrkböckerna på webben, samt dokumentera sina resultat på ansedlar och antavla. Man fick också lite insikt i vad det finns för dataprogram som man kan registrera sina anor i.

Disgen2016 är ett registreringsprogram, boken som tagits fram bl.a. av kursledaren Göran Thomasson var obligatorisk som material till kursen, kursdeltagarna träffades åtta gånger i Strängnäslokalen. Kerstin Nilsson har varit assistent. Fyra elever kom från Strängnäs och en från Eskilstuna

Utvärderingarna visade nöjda deltagare i samtliga kurser.

Eskilstuna

I Eskilstuna har tre kurser i släktforskning genomförts och samtliga var grundkurser. Elevantal 8 och 6 i de två andra kurserna. En fortsättningskurs kunde inte starta på grund av för få deltagare var anmälda. Ett nytt försök till hösten kommer att göras för att uppfylla våra medlemmars önskan. Se vår hemsida inför hösten.

Genom tidigare verksamhetsanalys vet vi att dessa kurser var mycket uppskattade. En av våra medlemmar tyckte att grundkursen var så trevlig att hon gick den två gånger. Kan man få ett bättre omdöme?

Handledare var varit Britt-Marie Stenqvist Andersson, Marie Cypriansen, Richard Atterred och Sören Wister.

Göran Olofsson

Vid pennan Lena Sundin Andersson
efter intervju med Kerstin Nilsson

Rapport från årsmötet 2018

Föredragshållaren Karin Hagelroth Renman.

Foto: Sven Kullman

Lördagen den 17 mars 2018 samlades 51 personer i Eskilstuna för att genomföra årsmöte för Eskilstuna Strängnäs Släktforskarförening. Mötet inleddes med ett föredrag av Karin Hagelroth Renman.

Hennes berättelse började med ett mejl, som hon fått från en person i Ångermanland, som i sin ägo hade ett ofullständigt brev undertecknat av Amanda Karlsson, Karins mormors mor. Innehållet i brevet är en anklagelse mot alla fäder, som inte tar ansvar för sina barn. Stilen i brevet är nästan agitatorisk. Eftersom brevets början saknades, är det okänt vem hon skrev brevet till. Var detta en kopia av ett avsänt brev eller hade Amanda kanske aldrig skickat brevet?

Efter denna inledning fick vi följa Amanda genom livet.

Interiör från Allmänna barnhuset i Stockholm.

Bildkälla: Stiftelsen Allmänna Barnhuset i Stockholm, Internet.

Hon var född 1875 i Götlunda i Närke. Modern var uppväxt hos fosterföräldrar. Vem fadern var är okänt, men en misstänkt dräng vid namn Karlsson finns. Amanda bytte i sin ungdom sitt efternamn till just Karlsson.

När Amanda var 17 år började hon tjäna som piga och flyttade runt på olika gårdar i bygden. Så småningom hamnade hon i Höckerkulla i Tysslinge församling i Närke. Där blev hon 1902 gravid. I januari 1903 föddes dottern Agnes, fadern antecknades som okänd. Fattigvårdsstyrelsen i kommunen beslutade samma år att Amanda skulle söka in på Allmänna Barnhuset i Stockholm och ta Agnes med sig. Resan och några dagars uppehälle skulle hon få betald.

På Allmänna Barnhuset kunde ogifta mödrar efter ansökan och läkarkontroll få anställning som amma i 8 månader och under denna tid amma både sitt eget och andra barn. Det egna barnet blev omhändertaget och så småningom utackorderat till fosterföräldrar. Agnes hamnade i Gideå i Ångermanland.

Amanda blev kvar i Stockholm och fick ytterligare ett barn. Hon arbetade i många år som buteljksköljerska på Münchenbryggeriet. Där skulle tusentals flaskor sköljas i kallt vatten varje dag och risken var stor för att skära sig på trasigt glas. Amanda skadade sig i stort sett varje år och blev utsliten i förtid.

Karin berättade slutligen också om arbetarrörelsens framväxt under den här tiden i början av 1900-talet. Kunde det vara i fackföreningarnas bildningsverksamhet, som Amanda lärt sig skriva som hon gjorde i brevet?

Sedan följde kaffepaus med mycket gott kaffebröd. Tack ni som bakat! Därefter inleddes årsmötesförhandlingarna under ordförandeskap av Christer Fredriksson.

Ur Amandas brev

Amanda skrev: om "de övergivna små i världen" och beskrev Allmänna Barnhuset som en barmhärtighetsinrättning som på samma gång är ett vittnesbörd om synd, otrohet och helig välgörenhet. "Här har de små ett hem, vård och omsorg. De får mat, kläder och värme och små bäddar. Men de saknar det förnämsta av allt 'älskande och älskade föräldrars ömhet och kärlek'. Åren går och snart ska dessa små ut i världen. Barnhusbarnen kan ju få en dräglig tillvaro hos snälla fosterföräldrar. En olöst gåta bär de dock med sig under hela sitt liv. Vem var min far? Vem var min mor? Lever de ännu?"

Av den ekonomiska redovisningen framgick att föreningen under 2017 gått med en förlust på 79000 kr, vilket har täckts av det egna kapitalet. Orsaken till den ökade förlusten är bl. a. att föreningen haft dubbla hyreskostnader i Strängnäs under hösten, därför att hyresvärden för den gamla lokalen inte hyrt ut den till någon annan hyresgäst under uppsägningstiden.

En av styrelsen genomförd verksamhetsanalys presenterades. Analysen återfinns under egen rubrik i detta nummer av Anbudet.

Sedan diskuterades föreningens kostnader. De två stora posterna är Anbudet och lokalen i Eskilstuna. Vad gäller Anbudet så beslöts att som besparing på prov göra nästa två nummer av tidningen med färgtryck enbart på omslagssidorna. Därefter har medlemmarna möjlighet att säga vad man tycker om detta på höstmötet.

Lokalkostnaden i Strängnäs är numera bara fjärdedelen av den i Eskilstuna. Styrelsen ska fortsätta att försöka hitta en billigare lokal i Eskilstuna.

Därefter antogs verksamhetsplan och budget för 2018. Budgeten slutar på minus 25000 kr. Årsmötet beslöt täcka förlusten från det egna kapitalet.

Sedan vidtog val av styrelse och övriga funktionärer. Kjell Ivarsson omvaldes till ordförande på ett år. Övriga poster tillsattes enligt valberedningens förslag. (Se annan plats i detta nummer.)

Förslaget till revidering av stadgarna godkändes för andra gången.

De avgående styrelseledamöterna avtackades och mötet avslutades.

Åke Ellin

En verksamhetsanalys av ESSF 2018

Mot bakgrunden av att ekonomin var i obalans, det fanns tecken på att föreningens eldsjälur inte längre brann för verksamheten samt att av ESSF ca 600 medlemmar endast hundratalet är öppet och synligt aktiva i föreningen beslutade styrelsen att genomföra en verksamhetsanalys.

I akt och mening att utifrån en kunskap om föreningens verksamhet och dess intressenter skapa en verksamhetsplan genomförde styrelsen under en arbetsdag en genomlysning av verksamheten.

Verksamhetsanalysen genomfördes med en strukturerad modell som innefattar en rad moment som alla syftar till att måla upp en bild av verksamheten. En bild som hjälper styrelsen att på kort och lång sikt skapa en plan för att utveckla verksamheten.

På lite längre sikt ser vi möjligheterna att utveckla och bredda verksamheten med hjälp av intressenter som Eskilskällan, hembygdsföreningar och studieförbunden.

I det kortare perspektivet är medlemmarnas förväntningar på och åsikter om verksamheten absolut oundgänglig för föreningens vidare utveckling.

För att samla in information som denna finns olika metoder. Vad vi behövde var en målände och beskrivande information som gav oss inte bara praktiska uppslag och önskemål utan de bakomliggande faktorerna som gör informationen möjlig att agera på.

Vi valde en metod som kallas Fokusgrupper. Vi bjöd in trettioålet medlemmar i tre olika grupper att under cirka en timmes tid sitta ned och samtala. Samtalen berörde i olika grad medlemmarnas

förväntningar på Föreningen, tidningen Anbudets innehåll och form. I vilken grad en gemensam lokal var viktig, vilken betydelse föredrag och gemensamma aktiviteter har på medlemskapet samt slutligen om man kan tänka sig att ta ett uppdrag i föreningen.

En genomgång av anteckningarna från de tre fokusgrupperna ger inga nya och "braskande" nyheter utan desto mer fördjupande insikter och kunskaper om hur medlemmarna ser på medlemskapet.

Föreningen och för den delen släktforskningen har många konkurrenter vad det gäller människors tid. I de många samtal som gjordes vid rekryteringen av deltagare till Fokusgrupperna framkom att barn, barnbarn, andra föreningar och intressen är starka konkurrenter om tiden.

Möjligheten att kunna sitta hemma och forska har avsevärt förenklat för gemene man att forska och i viss mån minskat föreningens betydelse dock framkom att behovet av hjälp i stort och smått finns.

De medlemmar som tillhör den mera aktiva kadern tryckte hårt på att föreningen fyller ett socialt behov och bidrar med en positiv gemenskap inom ett gemensamt intres-

seområde, släktforskning.

Att skapa en attraktiv interaktiv och en otvungen mötesplats trodde man mycket på. Exempelvis öppen dörr i lokalen vissa dagar med givande diskussioner runt fikabordet.

Tidningen Anbudet är en mycket viktig del av medlemskapet i föreningen. För de medlemmar som inte är så aktiva i föreningen framhölls tidningen som vara den största enskilda faktor för att fortsatt vara medlem.

Man vill ha tidningen fyra gånger per år och en majoritet angav att de vill ha tidningen i pappersform. Färgtryck ansågs mindre viktigt även om de anser att färgtryck var trevligt.

För att få en ekonomi i balans tycks det finnas ett mandat för att höja medlemsavgiften som många sade ”det var länge sedan sista höjningen”

Sammanfattningsvis i konkreta ordalag verifierar och befäster samtalen i fokusgrupperna följande.

- Anbudet är viktigt för alla
- Anbudet i pappersform är viktigt för den stora majoriteten

- Anbudet i färg är mindre viktigt
- Den sociala aspekten av medlemskapet är mycket viktig för de aktiva medlemmarna
- Öppna forum som släktforskarcaféer föreslogs av många.
- Bredda verksamheten till att driva cirklar - utbildningar som behandlar hur våra anor levde vad de åt och hur de reste mm.
- Det tycks finnas mandat för att höja medlemsavgiften.
- Vidga utbudet av studiecirklar/diskussionsgrupper med ämnen relaterade till släktforskning och datakunskap.
- Konkurrensen mellan andra intressen och familj begränsar utrymmet för deltagande i föreningens aktiviteter.
- Mycket få vill engagera sig och bidra i verksamheten

För styrelsen
Ove Jansson

Något om Eskilstuna Strängnäs släktforskarförenings medlemmar

Vid årsskiftet 2017/2018 hade föreningen 598 betalade medlemmar. Nya medlemmar som betalade årsavgiften under sista kvartalet 2017, räknades ej in i medlemsantalet vid årsskiftet då avgiften även avser 2018 och bokfördes på 2018. Under första kvartalet har vi arbetat med att få in avgiften för 2018 från de som inte betalt den. Styrelsen beslöt att stoppdatum skulle vara 2018-04-30, därefter ströks de som ej betalt. De 19 som ströks som medlemmar i föreningen hade fått tre påminnelser, så mycket mer kan man väl inte göra. Vi kan nu konstatera att antalet betalade per sista april är 597 st. vilket är en mindre än de som betalt för 2017. Vi har fått ett antal nya medlemmar samtidigt som äldre medlemmar slutat av olika orsaker.

Eskilstuna kommun 416 medlemmar varav 55 är familjemedlemmar.

Strängnäs kommun 143 medlemmar varav 28 är familjemedlemmar.

På 26 st. olika platser i Sverige utanför Eskilstuna och Strängnäs har föreningen sammanlagt 38 medlemmar varav 2 st. är familjemedlemmar.

Vi kan vidare notera att 470 av våra medlemmar har lämnat uppgifter om mailadress. Det vore bra att ha mailadress till alla medlemmar då vi upplevt att de utskick om aktiviteter som skett under våren mötts med enbart positiva signaler. Åldersfördelningen inom föreningen är den förväntade. Vår äldste medlem är född 1923 och vår yngste är född 1990.

Födelseår	1923–1929	1930–1939	1940–1949	1950–1959	1960–1969	1970–yngre
Andel i procent	1	20	53	19	5	2

Christer Ståhl
Kassör

Upplandstripp

Onsdagen den 25 april hade Gunilla Thörne och undertecknad bestämt att vi skulle göra en liten "släktresa". Saknaden efter resor till Uppsala landsarkiv i ESSF:s regi blev för stor, så vi styrde färden dit först.

Jag skulle se efter vad min ana gjort för hyss som han fick 4 månaders straffarbete på Nyköingsfängelset för. Arkivet var mycket lugnt och trevligt och snabbt fick jag fram "min" dombok och Gunilla behövde inte heller vänta länge på sin volym.

Jag fick valuta för resan. På 8 sidor redogjordes det exakt vad som hänt den kvällen då han besökt 3 olika ölutskänkningsställen och i fyllan och villan kastat en sten i huvudet på en predikant!! Det kostade honom 190 kr i ersättning till predikanten och 4 månaders straffarbete.

Gunilla hade inte lika stor tur i arkivet men efter att vi ätit

den medhavda lunchen åkte vi genom den vackra Upplandsnaturen mot Övergran.

Vid Övergrans kyrka fick vi hjälp av en trevlig vaktmästare att hitta Gunillas mormors mormors mors grav. Gravsten var illa åtgången och i stort sett oläslig men gravnumret fanns noterat, så vi kom till rätt gravsten. Vi fick och ta en titt inuti den rikligt utsmyckade kyrkan.

Godset Katrinedal där familjen bott låg någon kilometer längre ner vid Mälaren, en mycket trevlig kvinna kom ut och lät oss gå runt och titta på gård och utsikt.

Därefter bar det av hemåt med stopp endast för en kopp gott kaffe och en bakelse i anrika Tammerfors konditori i Enköping.

Lena Sundin Andersson

Gunilla Thörne söker efter en pusselbit till sin släkthistoria - men förgäves. Foto: Lena Sundin Andersson

Gunilla Thörne vid sin mormors mormors mors grav Vid Övergrans kyrka. Foto: Lena Sundin Andersson

En bild säger mera än 1 000 ord

Visst kan det låta som en klyscha, en intetsägande fras, men vi i redaktionskommittén vill att du skall se rubriken som en inbjudan till att skriva ett bidrag till Anbudet.

Vi antar att du liksom vi hittat bilder med anknytning till din släkthistoriska forskning som fått dig att stanna upp, som fått dig att betrakta dem litet noggrannare än vanligt. Vem – vilka? Var? Vad? När? Varför?

Beskriv bilden! Tolka bilden! Tolka dina egna känslor inför bilden!

Om du skriver ner svaren på alla dina bilder så kanske det förmodligen rätt många ord. Kanske inte 1 000, och det behöver det absolut inte bli.

"Bli" i föregående mening var det 111:e ordet i det här uppropet. Testa och skicka in bild och text till Anbudets redaktion.

För redaktionskommittén

Sven Kullman

Ett test av Mariefreds hembygdsförening

Min farfars äldsta faster, Anna Kullman, var gift med sin kusin Axel Blidberg. Han var född i Göteborg 1831. På äldre dagar flyttade makarna till Mariefred och slutade också sina dagar där. Axel som överlevde sin hustru med några år hann mellan åren 1904–1915 att bo på tre gårdar i staden innan han, enligt en notering i församlingsboken, ”Insomnade stilla och fridfullt, då han på sin vanliga plats i kyrkan böjde sig ned till bön, medan klockorna ringde samman till högmässa på Trettondagen” 1915.

Axel och Anna vilar i samma grav tillsammans med en dotter och hennes dotter. Graven tillkom 1910 och togs senast i bruk 1980.

I Anbudet 1–2017 presenterade Mariefreds hembygdsförening sin verksamhet och bl.a. nämndes att de hade ett fotoarkiv med ca. 9 000 scannade bilder och att det handhades ”av en särskild arbetsgrupp under ledning av Bengt Rundgren, som i sitt yrke har synnerligen bra grepp om alla gravar på Mariefreds kyrkogård”. Detta hade jag själv noterat och imponerats av då jag på hösten 2005 besökte kyrkogården i Mariefred för att leta efter mina anors grav. Allt jag ville veta inklusive fotografier fanns i datorn på kyrkogården och utskrifterna jag fick med mig sitter på sin plats i ”Blidbergpärmen”. Gravinventeringen var redan gjord!

När jag läste om Mariefreds hembygdsförening i Anbudet så greps jag av tanken att jag måste kolla vad föreningen har

för material om de för mig tre aktuella gårdarna; Nr 1 o 2, nr. 21 och nr. 95.

Jag skickade ett mail och frågade om föreningen hade bilder på gårdarna, om de fanns kvar i dag och vilka adresser som i så fall var aktuella liksom om det fanns någon historik över gårdarna.

Med i princip vändande post fick jag det glädjande svaret att gårdarna fanns kvar och på vilka adresser samt att en av dem fanns beskriven genom ett arbete utfört av en studie-cirkel och beskrivning av en annan gård skulle finnas med i kommande årsskrift.

På avtalad tid, en underbar vårvinterdag, besökte jag Mariefreds hembygdsförening, och efter att ha lyssnat till presentation av verksamheten, sett mig omkring i lokalerna, inhandlat årsskriften och fått utskrifter av stadskarta från 1915 och arbetsgruppens beskrivning av kvarteret Köpmannen, lämnade jag glad och mycket nöjd Mariefred. Med mig hem hade jag också en faksimilutgåva av min farfars farmors brors - Abraham Abrahamsson Hülphers (1734–1798) - beskrivning av Mariefred 1783. Jag konstaterade att jag fått full utdelning av kontakten med Mariefreds hembygdsförening och kan rekommendera ett besök.

Sven Kullman

*Gård 1 o 2. De båda flygelbyggnaderna tillkom 1925–1926.
Foto: Sven Kullman 2018.*

Bilden visar gård 21 i kvarteret Köpmannen med adress Storgatan 13 – Munkhagsgatan 6, Foto: Sven Kullman 2018.

B

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

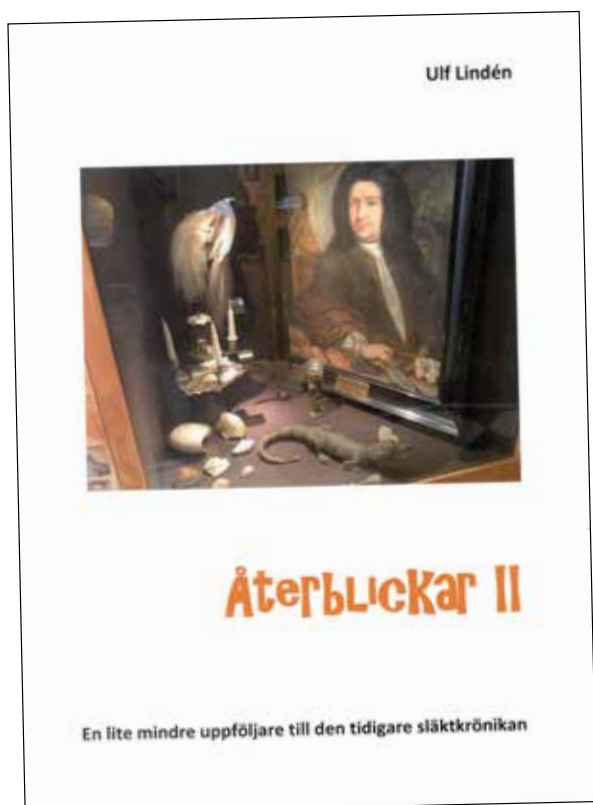
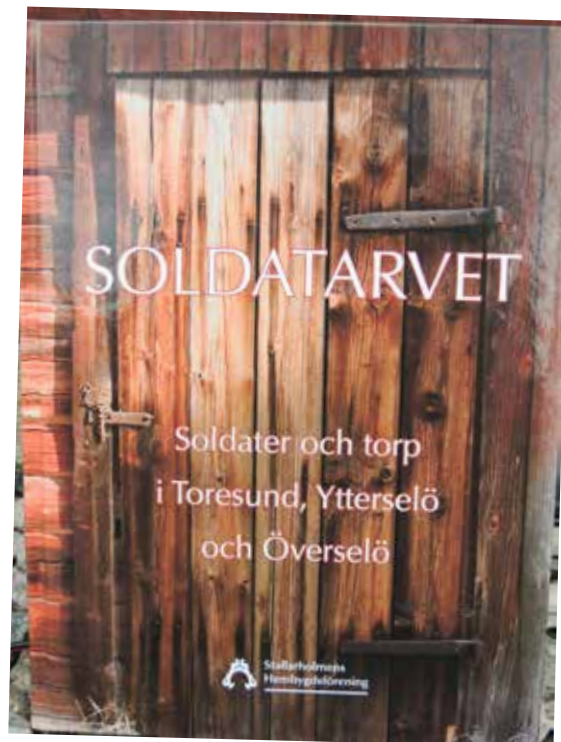
Vid definitiv eftersändning återsändes försändelsen med nya adressen på baksidan till:
ESSF, Dambergsgatan 1, 633 41 Eskilstuna

Soldater i vårt bibliotek

I föreningens bibliotek finns boken Soldatarvet, utgiven av Stallarholmens hembygdskommitté. Boken är resultatet av tre och ett halvt års arbete med inventering och kartläggning av alla soldattorp i de tre socknarna Toresund, Ytterselö och Överselö. Samtliga torp har en egen beskrivning och en lista på alla soldater, som bott på torpet. Torpen finns utsatta på kartor och har dessutom koordinater uppgivna, vilket kan vara viktigt för att finna de platser där knappt ens torpgrunden finns kvar.

Utöver allt detta finns i boken en hel del allmän information om soldater och deras boställen.

Åke Ellin

Tack...

...Ulf Lindén för din gåva i form av Återblickar II, "En lite mindre uppföljare till den tidigare släktkrönikan", som du haft vänligheten att skänka till ESSFs bibliotek. Den som inte tidigare läst vad det handlar om kan läsa om det i Anbudet 3-2017. Personligen tror jag vi kan utnämna Ulf till föreningens flitigaste skribent. Utmana honom!

Sven Kullman